

महाराष्ट्र शासन
महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ

कृषि महाविद्यालय, पुणे - ४११ ००५

ई-मेल adacpune@gmail.com

दुरध्वनी क्र. ०२०-२५५३७०३३

जा.क्र. कृमवि/मा.क.मा.ज. अभियान/मार्गदर्शक सुचना/२५६/२०२१, दिनांक: 3 JUN 2021

परीपत्रक

सर्व प्राध्यापक व कर्मचारी वृंदांना कळविणेत येते की महाविद्यालय परीसरातील कार्यालये व प्राध्यापक/कर्मचारी वसाहत परीसरातील स्वच्छता आणि कचरा व्यवस्थापन हा सध्या खर्चीक विषय झालेली आहे. याबाबत मा. कुलगुरु महोदय यांनी नाराजी व्यक्त केलेली आहे. तरी कचरा व्यवस्थापनावरील खर्च कमी करणेच्या उद्देशाने "माझा कचरा - माझी जबाबदारी" हे अभियान आपल्या महाविद्यालयामध्ये राबविणेत येत आहे. या अनुषंगाने कार्यालयीन परीसर व प्राध्यापक/कर्मचारी वसाहत परीसरातील कचरा व्यवस्थापनासाठी मार्गदर्शक सुचना जारी करण्यात येत आहेत. वसाहत परीसरात वैयक्तिक व कार्यालयामध्ये सामूहिक स्तरावर मार्गदर्शक सुचनांचे काटेकोरपणे अनुपालन करणे आवश्यक आहे. यासाठी "माझा कचरा - माझी जबाबदारी" या अभियानामध्ये सहभागी होवून आपला परीसर स्वच्छ व सुंदर करण्यास मदत करावी. याबाबत प्राध्यापक/योजना प्रमुख यांनी आपल्या अधिनस्त अधिकारी/कर्मचारी यांना योग्य त्या सुचना देवून अभियान कार्यक्रमाच्या काटेकोर अंमलबजावणीसाठी सक्रीय सहभाग वाढेल याची व्यवस्था करावी.

सोबत: मार्गदर्शक सुचना

सहयोगी अधिष्ठाता

कृषि महाविद्यालय, पुणे

प्रत: सर्व प्राध्यापक/योजना प्रमुख, कृषि महाविद्यालय, पुणे यांना पुढील कार्यवाहीसाठी अग्रेषित

प्रत: स्थावर व्यवस्थापन, कृषि महाविद्यालय, पुणे यांना पुढील कार्यवाहीसाठी अग्रेषित

२/- यांना सुचित करणेत येते की "माझा कचरा - माझी जबाबदारी" अभियान यशस्वी करणेसाठी योग्य ती उपाययोजना करावी.

प्रत: मा. कुलगुरु, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी यांचे स्विय सहाय्यक यांना माहीतीसाठी अग्रेषित

महाराष्ट्र शासन

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ

कृषि महाविद्यालय, पुणे - ४११ ००५

“माझा कचरा - माझी जबाबदारी” अभियान

मार्गदर्शक सूचना

महाविद्यालयातील कार्यालयीन परीसर व अधिकारी/कर्मचारी वसाहत परीसर स्वच्छ व कचरामुक्त करणे तसेच घनकचरा व्यवस्थापनावरील खर्चामध्ये कपात करणेसाठी दिनांक १५ जून, २०२१ पासून माझा कचरा माझी जबाबदारी अभियान सुरु करण्यात येत आहे. या अभियानाच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी खालीलप्रमाणे मार्गदर्शक सुचना निर्गमित करणेत येत आहेत.

अ) प्राध्यापक/कर्मचारी वसाहत परीसरातील घनकचरा व्यवस्थापन

१. घरामध्ये तयार होणारा ओला व सुका कचरा सार्वजनिक ठिकाणी अथवा जुन्या कचरा कुंड्यांमध्ये टाकणे निषिद्ध आहे. असे आढळल्यास सदरील परीसरांतील रहीवासी अधिकारी/कर्मचारी यांचेवर दंडात्मक कार्यवाही करण्यात येईल.
२. घरामधून उपलब्ध होणाऱ्या कचऱ्याचे सुका कचरा (लाकूड, काच, धातू, इलेक्ट्रीकल साहित्य असे न कुजणारे पदार्थ) व ओला कचरा (निर्माल्य, भाजीपाल्याचे अवशेष, घरातील खरकटे असे कुजणारे पदार्थ) असे विलगीकरण वेगवेळ्या कचरा कुंड्यांमध्ये करावे.
३. निर्माण होणारा सुका कचरा एका प्लास्टिक अथवा पॉलीथिन बॅगमध्ये एकत्र करावा व महाविद्यालयाने प्राधिकृत केलेला कचरा वेळापत्रकानुसार कचरा गोळा करणाऱ्या घंटागाडीमध्ये जमा करावा. फक्त विलगीकरण केलेलाच सुका कचरा घंटागाडीमध्ये स्वीकारला जाईल याची नोंद घ्यावी.
४. प्रत्येक घरामध्ये तयार होणाऱ्या कुजण्यायोग्य ओल्या कचऱ्यापासून कंपोस्ट खत अथवा गांडुळ खत तयार करण्याची जबाबदारी त्या घरातील रहीवासी अधिकारी/कर्मचारी कुटूंबाची यांची राहिल.
५. घरातील तयार होणारा ओला कचरा कुजविण्यासाठी खालील पध्दतीचा अवलंब करावा.
 - जुन्या लाकडी खोक्यामध्ये, कचरा कुंडीमध्ये अथवा १ मीटर पेक्षा कमी खोलीच्या चौकोनी खड्ड्यामध्ये ओल्या भाज्यांचे किंवा कुजण्या योग्य सेंद्रिय पदार्थांचे २ सेमी आकाराचे कापून छोटे तुकडे करावेत.
 - तुकडे केलेल्या अवशेषांच्या थरांवर थोडेसे ओले शेण किंवा शेणाची स्लरी + मुठभर काडीकचरा कुजविणारे जिवाणू (२५ ते ३० ग्रॅम) + थोडी ओली माती टाकावी.
 - ओला कचरा कुजण्यासाठी ६०% ओलाव्याची आवश्यकता असते त्याप्रमाणे ओलावा टिकविण्यासाठी गरजेनुसार पाणी शिंपडावे.
 - ओला कचरा कुजविण्याची कुंडी अथवा खड्डा झाकणाने झाकावा म्हणजे पावसापासून व तीव्र उन्हापासून कंपोस्ट युक्त पदार्थांचा बचाव होईल.
 - तद्नंतर घरामधून वेळोवेळी तयार होणारा ओला कचरा कापून कुजण्यासाठी टाकावा.
 - अशाप्रकारी ३० दिवसांनंतर तयार झालेले सेंद्रिय खत परसबाग/झाडांसाठी वापरावे. वरीलप्रमाणे ओल्या कचऱ्यावर प्रक्रीया केल्यास कोणताही घाण वास येत नाही.

- गांडूळ खत करण्यासाठी अर्धवट कुजलेल्या कचऱ्यावर गांडूळे सोडल्यास आदर्श गांडूळ खत तयार होते.
- ६. अधिकारी/कर्मचारी वसाहत परीसरातील सुका कचरा आठवड्यातून एक वेळा गोळा करण्याची जबाबदारी स्थावर व्यवस्थापक, कृषि महाविद्यालय, पुणे यांची राहिल.

ब) कार्यालय परीसरातील घनकचरा व्यवस्थापन

१. आपल्या कार्यालय परीसरामध्ये स्वच्छता ठेवावी. भिंतीवरील जाळ्या व धूळ मुक्त कार्यालये व परीसर असावा.
२. कार्यालयातील सुका कचरा प्लास्टिक अथवा पॉलीथीन बॅगमध्ये भरून ठेवावा व तो घंटागाडीच्या वेळापत्रकानुसार घंटागाडी आल्यावर स्वाधीन करावा.
३. कार्यालयातील ओला कचरा कुजविणेसाठी कार्यालय परीसरात कचरा कुंडी अथवा खड्ड्यामध्ये कंपोस्ट बनविण्याच्या पध्दतीचा अवलंब करावा. यासाठी कार्यालयातील कर्मचाऱ्यांना प्राधीकृत करावे.
४. घनकचरा व्यवस्थापनाबाबत आवश्यक साहित्य उपलब्धता व आठवड्यातून एक वेळा सुका कचरा संकलन व्यवस्थेची जबाबदारी स्थावर व्यवस्थापक, कृषि महाविद्यालय, पुणे यांची राहिल.
५. कार्यालय परीसरातील तण नियंत्रणासाठी आपले स्तरावर शिफारशीत तणनाशकांचा वापर करून वेळोवेळी तण नियंत्रण करावे. जेणेकरून कार्यालय परीसर तण मुक्त, कचरा मुक्त, डास मुक्त व आरोग्यवर्धक राहिल.

अशाप्रकारे घनकचरा व्यवस्थापनाच्या मार्गदर्शक सुचनांचे तंतोतंत पालन करावे. "माझा कचरा - माझी जबाबदारी" अभियान कार्याचा मासिक अहवाल प्राध्यापक/योजना प्रमुखानी या कार्यालयास सादर करावा. अभियानाचा आढावा दरमहा मा. कुलगुरु महोदय घेणार असलेने अभियान कृती कार्यक्रमातील दिरंगाईबाबत कार्यालयीन कार्यवाही करण्यात येईल.

सहयोगी अधिष्ठाता
कृषि महाविद्यालय, पुणे